

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	25886 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	25886
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Карліна Оксана Миколаївна, Ткаченко Вадим Олексійович, Докашенко Галина Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	14.06.2021 р. – 16.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://nmv.pnu.edu.ua/доктор-філософії/032-історія-та-археологія/>
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/05/Samoo-Ist-arheol-PHD.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://nmv.pnu.edu.ua/2021/06/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо - наукова програма та організований відповідно до неї освітній процес загалом відповідають критеріям акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти. Наявні недоліки не є суттєвими і не знижують загальної позитивної оцінки представленої ОНП. Кадрове, матеріально-технічне, інформаційне, навчально-методичне забезпечення створили можливості для успішної реалізації ОНП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника - провідний заклад вищої освіти області та регіону, який вже більше 80 років здійснює підготовку кваліфікованих фахівців різних галузей, зокрема й гуманітарного спрямування. Прикордонне розташування сприяє активному включенню університету в європейський освітній простір. Експертна група визначає наступні позитивні практики ЗВО в цілому, і представленої ОНП зокрема: сталі наукові традиції ЗВО, існування наукових шкіл та напрямів з актуальних проблем історичного знання - археологія, етнологія та історія Карпат, середньовічні студії, історія національно-визвольного руху Галичини; наявність дієвої системи стимулювання професійного розвитку НПП; формування інституту Гарантів в ЗВО, практика організації постійних зустрічей наукових керівників аспірантів та гарантів освітніх програм третього освітньо-наукового рівня доктора філософії (PHD), ініційованих відділом аспірантури і докторантури (керівник проф. Р.Льницький); наявність Положень про дуальну та неформальну освіту, реальні кроки з їх впровадження в ЗВО; налагоджені плідні контакти з місцевою громадою та органами влади; сприяння розвитку та утриманню матеріально-технічної бази; високий рівень організаційно-консультативної підтримки здобувачів третього рівня вищої освіти шляхом створення Путівника для аспірантів; поступальний розвиток представленої ОНП (2016-2020), потяг до вдосконалення, розуміння та бачення шляхів вдосконалення; загальна атмосфера взаємоповаги між усіма учасниками освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

недостатній рівень організації академічної мобільності здобувачів; невисокий рівень участі здобувачів у вітчизняних та зарубіжних конкурсах, грантах, проектах, зокрема спільних з науковими керівниками; недостатня поінформованість здобувачів про можливості соціальної, психологічної, матеріальної та ін. підтримки з боку ЗВО та громадських організацій; несистематичне залучення здобувачів до вдосконалення ОНП. Рекомендації розширити академічну мобільність до максимального охоплення здобувачів; забезпечити постійне інформування відповідним підрозділом здобувачів та наукових керівників про можливості академічної мобільності через сайт ЗВО (відділ аспірантури і докторантури, кафедра всесвітньої історії); активізувати участь здобувачів в конкурсах, грантах, проектах; здійснити реорганізацію Центру медієвістичних студій; залучати зарубіжних фахівців до процесу підготовки та захисту дисертаційних робіт в якості наукових керівників, рецензентів; вивчити питання отримання подвійних дипломів доктора філософії (Phd) в європейських вишах: розглянути можливість впровадження дуальної та неформальної освіти на представлений ОНП; забезпечити постійне інформування здобувачів про можливості соціальної, матеріальної і т. п. підтримки з боку ЗВО, громадських організацій, зокрема профспілкового комітету студентів і аспірантів університету через сайт ЗВО та соціальні мережі; вдосконалити змістовну частину освітньої складової, зокрема у формуванні педагогічних компетентностей; систематично (щосеместрово/ щорічно) залучати здобувачів до процесу вдосконалення ОНП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз цілей ОНП засвідчив, що вони відповідають основним положенням Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2027 рр (затверджено Вченою радою

університету 26 червня 2019 року протокол № 6) (<https://cutt.ly/Gn72C7f>), в якій основну місію ЗВО визначено на рівні освіти, науки і регіону. Стратегічна ціль Університету - Формування висококваліфікованих професіоналів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності - через предметну область ОНП «Гуманітарні науки / 032 Історія та археологія», знайшла повноцінне відображення. Зауважимо також, що Стратегія розвитку університету передбачає реалізацію взаємодоповнюваних стратегій розвитку другого рівня: - стратегію управління якістю та стратегію інтернаціоналізації, на засадах яких сформовано й освітньо-наукову програму. ЕГ засвідчує чіткість цілей ОНП та їх відповідність місії та стратегії Університету в цілому.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та програмні результати навчання ОНП відображають інтереси стейкгоल्дерів. Під час зустрічі з гарантом, роботодавцями та внаслідок порівняльного аналізу ОП 2016 р. та ОП 2020 р. експерти переконалися в наявності змін у напрямку збільшення тривалості педагогічної практики, розширення переліку ДВВ, посилення дослідницької складової. ОНП отримала схвальне сприйняття стейкгоल्дерів в особі зовнішніх рецензентів: представників академічної спільноти – І.Є.Цепенди, ректора ПНУ та Білоуса О.М., проректора з наукової роботи Івано-Франківської академії Івана Золотоустого, представників роботодавців - Костишина В. - генерального директора Національного заповідника «Давній Галич», Беднарчик Г. - директора Івано-Франківського краєзнавчого музею, представників місцевої влади - Федорака В., начальника управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації. Експерти відзначають позитивну динаміку розвитку ОНП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Врахування тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці знайшло відображення у формулюваннях програмних результатів навчання, які націлюють на досягнення високого професійного рівня в історичній галузі (ПРН-1-5, ПРН-7-8), оволодіння цифровими компетентностями (ПРН 11-12) та формами дослідницької роботи (ПРН-6, ПРН-14, ПРН-16). Регіональний контекст простежується передусім у спрямуванні наукових пошуків здобувачів вищої освіти на вивчення археології та історії Карпатського регіону, історії визвольного руху в Галичині та її видатних представників. Так із 27 здобувачів, які навчаються за ОНП, двадцять три здобувачі досліджують саме вказану проблематику, інші - дотичні до неї. Регіоналістика визначена як прояв унікальності даної ОНП, в чому експерти переконалися під час зустрічей із керівництвом ЗВО, академічним персоналом, зокрема на резервній зустрічі з директором Навчально-наукового Інституту історії, етнології і археології Карпат проф. Кугутяком М.В., здобувачами вищої освіти. Було використано досвід польських вишів, з якими укладено договори про співпрацю.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти відсутній. Програмні результати навчання відповідають Національній рамці кваліфікацій для 9-го кваліфікаційного рівня. Усі окреслені знання, розуміння, вміння, представлені в ОНП, націлені на здатність продукувати інноваційні ідеї та концепції, розв'язувати комплексні проблеми, наприклад, наступні ПРН: уміння використовувати на практиці теоретичні положення для здійснення організаційних та контрольних заходів у сфері історії, уміння використовувати методи та засоби інформаційно-аналітичної діяльності, уміння проводити наукові дослідження та аналізувати їх результати та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивна динаміка розвитку освітньо-наукової програми на основі порівняльного аналізу ОНП 2016 р., ОНП 2020 р. ; Врахування регіонального контексту при формулюванні цілей та ПРН; Врахування тенденцій розвитку сучасного історичного знання. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1: З-поміж ПРН слабше представлено результати, націлені на майбутню викладацьку діяльність, так ПРН-6, ПРН-9 безпосередньо здатні впливати на цей процес, ПРН-17, ПРН-18 - опосередковано. Рекомендовано посилити увагу до педагогічної складової у визначенні ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

З-поміж ПРН слабше представлено результати, націлені на майбутню викладацьку діяльність, так ПРН-6, ПРН-9 безпосередньо здатні впливати на цей процес, ПРН-17, ПРН-18 - опосередковано. Рекомендовано посилити увагу до педагогічної складової у визначенні ПРН.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОНП відповідають положенням Стратегії університету; цілі та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку історичної спеціальності, потреби ринку праці, регіональний аспект, відповідають інтересам академічної спільноти та роботодавців. За відсутності відповідного стандарту, ОНП складена з урахуванням 9-го кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. Згідно з наведеними даними можемо стверджувати, що Критерій 1 відповідає рівню В, вказаний недолік не є суттєвим.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти відсутній. Обсяг навчального навантаження - 60 кредитів ЄКТС (відповідна норма законодавства 30-60 кредитів). Обов'язкові складові освітньо-наукової програми аспірантури представлено наступним чином: освітня складова, за якою аспірант проводить дослідження, – 15 кредитів (за нормою щонайменше 12 кредитів ЄКТС); освітня складова, що формує загальнонаукові компетентності, – 6 кредитів (за нормою щонайменше 4-6 кредитів ЄКТС); освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника, – 6 кредитів (за нормою щонайменше 6 кредитів ЄКТС); освітня складова, що формує мовні компетентності іноземною мовою, – 9 кредитів (за нормою щонайменше 6-8 кредитів ЄКТС), – тобто нормативних вимог в розподілі освітніх складових дотримано. На освітні компоненти вибіркової частини виділено 18 із 60 кредитів ЄКТС, що складає 30 %. Таке співвідношення відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

В даній ОНП визначено мету - підготовка кваліфікованих фахівців у галузі історії, виконання якої уможливує формування інтегральної, загальних та фахових компетентностей. Навчальні дисципліни викладаються послідовно і логічно, що дає можливість поступово формувати загальні та фахові компетентності. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, вибіркові освітні компоненти вдосконалюють, розширюють, поглиблюють наявні програмні результати навчання, не формуючи нових. ПРН умовно представлені загальнонауковою складовою, фаховою складовою, педагогічною складовою, комунікаційною складовою. Всі освітні компоненти ОНП «Історія та археологія» для здобуття ступеня доктора філософії доступні у вільному доступі на сайті факультету історії, політології і міжнародних відносин, кафедра всесвітньої історії в розділі «Аспірантура», де надано опис освітньо-наукової програми, силабуси та інше навчально-методичне забезпечення (<https://cutt.ly/2n724xw>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Основний фокус представленої ОНП визначено як фундаментальні історичні дослідження з використанням новітніх технологій роботи і опрацювання джерел та матеріалу, сучасних оцінок і характеристик подій та явищ. Зміст

освітньої програми відповідає цьому визначенню завдяки поєднанню академічної, дослідницької та прикладної складових. Аналіз ОП, навчального плану, інших матеріалів, зокрема тематики досліджень здобувачів, зустрічі з академічним персоналом та здобувачами засвідчили спрямованість наукових пошуків на актуальні проблеми історії України, всесвітньої історії, історичної регіоналістики.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Процес формування індивідуальної освітньої траєкторії розроблено та закріплено в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf - 8.3 8.3), Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін, останні зміни в яке внесено у 2021 р. (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/vilnuj-vubir.pdf>). Під час перегляду експертами наявних спецкурсів за ОНП «Історія та археологія» та онлайн-зустрічами з фокус-групами було відмічено, що дисципліни вільного вибору орієнтовані на розширення загального світогляду та ґрунтовну підготовку майбутніх докторів філософії, поглиблення їхніх базових знань із методології, історіографії, археології, презентації наукових досліджень за їхніми дисертаційними темами тощо. Обсяг вибіркових дисциплін відповідає законодавству – 30%. Зміст вибіркових дисциплін здебільшого відповідає спрямованості наукових розвідок здобувачів, зокрема, курс «Етнополітичні та етноконфесійні процеси в Австро-Угорщині (1867-1918 pp.)», «Культурна антропологія», «Україна в Другій світовій війні: історіографія» та ін. В ОНП 2020 р. представлено 12 дисциплін вільного вибору за третім рівнем, а також надано можливість обирати ДВВ з інших рівнів освіти (<https://cutt.ly/dn726VS>). Всього кожен із здобувачів вивчає шість дисциплін вільного вибору. Здобувачі під час відеозустрічі підтвердили наявність у них інформації стосовно можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії, а також відсутність зауважень щодо можливостей вільного вибору і задоволеність організацією цього процесу. Форма індивідуального плану здобувача передбачає обов'язкову фіксацію обраних ним дисциплін, в чому експерти пересвідчилися, отримавши на запит кілька варіантів вказаного документу ((Запити та відповіді. Індивідуальні плани: Водославський Т., Кардаш О., Паска Г., Лизень Є.).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Науково-педагогічна практика організовується та регламентується Положенням про організацію та проведення практики в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/%D0%BD%D0%BA%D0%B7-805.pdf>) та Положенням про введення в дію програми педагогічної практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії (<https://cutt.ly/1n79eLx>). Метою педагогічної практики аспірантів визначено формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (відповідної спеціальності), створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання. Науково-педагогічна практика, згідно з матрицею, формує 7 програмних результатів навчання. Процес проходження педагогічної практики, скерований на формування в аспірантів компетентностей, пов'язаних з проведенням навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи. Надані на запит Еґ звіти засвідчили значний обсяг навчальної роботи, так здобувачі Тарасевич Р.М. та Кардаш О.Н. (Запити та відповіді. Звіти з педагогічної практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії) провели по 60 годин аудиторних занять (16 год.лекційних і 44 год. семінарських занять). Ці об'ємні завдання практики затребували збільшення кількості кредитів, що й було зроблено під час оновлення ОНП у 2020 р. з двох до трьох кредитів ЄКТС.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок за цією ОНП відбувається через освітні компоненти в аудиторному форматі, в організації самостійної роботи, в проведенні науково-педагогічної практики. Значні можливості для їх формування надає безпосередньо історичний матеріал, зокрема, визначення ролі окремих історичних діячів завдяки наявності у них певних соціальних навичок. Спілкування зі здобувачами ОНП, представниками Ради молодих вчених та аспірантів, представниками студентського самоврядування - Студентського Сенату засвідчило наявність, наприклад, навичок комунікації, ініціативності, вміння працювати в колективі, відповідальності. Наведені фокус-групи визначили, що кращою формою формування соціальних навичок є волонтерська робота, робота у виборних органах студентського самоврядування та профспілковій організації.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт наразі відсутній. З метою визначення професійних завдань в університеті використано положення Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами від 03.04.2019 р. № 283), та Концепції розвитку педагогічної освіти (2018 р.). Наразі, як підтвердили на зустрічі з академічним персоналом, планується вдосконалення цих завдань на основі затвердженого Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (2021 р.).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Засадничою ознакою визначення фактичного навантаження є студентоцентрикований підхід та реалістичність його виконання. Аудиторне навантаження, обсяг та форми організації самостійної роботи відповідають нормативним документам та забезпечують успішність засвоєння знань, умінь та навичок. У силабусах навчальних дисциплін визначені індивідуальні завдання, форми самостійної роботи, критерії оцінювання. Згідно з навчальним планом, самостійна робота складає 68,3% від усього навчального навантаження. Здобувачі вищої освіти на зустрічах не висловлювали зауважень щодо такого підходу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЗВО діє прийняте у 2019 р. Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Xn79oVn>). В Положенні визначено, що для організації здобуття освіти за дуальною формою в Університеті можуть використовувати одну із моделей: - інтегрована модель: модель поділеного тижня (кілька днів протягом тижня в Університеті, інша частина тижня - на робочому місці); - блочна модель: навчання в Університеті та на робочому місці за блоками (2 тижні, місяць, семестр); - часткова модель: частина навчання на робочому місці покривається за рахунок навчання у навчальних центрах. - інші, виходячи з специфіки освітньої програми. Університет, за інформацією проректора з науково-педагогічної роботи Шарина С.В., набуває досвіду організації дуальної освіти, однак за цією ОНП підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти поки не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура та зміст ОП загалом відповідають вимогам законодавства в аспекті співвідношення освітніх компонент, реальності навантаження здобувачів вищої освіти, формування програмних результатів навчання; освітні компоненти в цілому відповідають предметній області ОП, надають можливість здобувати соціальні навички, компетентності майбутньої професійної діяльності, зокрема дослідницької. Експертна група також констатує позитивну динаміку розвитку представленої освітньо-наукової програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Удосконалення потребує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, зокрема розширення можливостей вибору дисциплін; рекомендовано створення «вікна мобільності»; вдосконалення науково-педагогічної практики; уточнення співвідношення програмних результатів навчання з навчальними дисциплінами.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Критерій 2 загалом відповідає рівню В, удосконалення та уточнення потребують положення п.п. 2.2-2.5. Експертна група також констатує позитивну динаміку розвитку представленої освітньо-наукової програми.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом на навчання за ОНП здійснюється на основі Положення про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» в 2021 році - (<https://cutt.ly/An79sKz>) та П р а в и л прийому на ступінь доктора філософії (Phd) (<https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2021/06/Dodatok-8-2021-07-06.pdf>), яке щорічно оновлюється. Правила прийому містять чітку та зрозумілу інформацію для пошукача. Факт ознайомлення вступника з Правилами прийому до аспірантури фіксується в заяві вступника і підтверджується його особистим підписом під час подання заяви. Для абітурієнтів третього рівня розроблено спеціальний Путівник для аспірантів - <https://cutt.ly/An79fGq>, в якому подано найбільш важливу інформацію щодо вступу і навчання здобувачів даного рівня вищої освіти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до р.7 Правил прийому на ступінь доктора філософії (Phd) ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» для конкурсного відбору осіб, які вступають на здобуття ступеня доктора філософії, зараховуються бали за два вступних іспити - зі спеціальності та іноземної мови. Передбачено також складання додаткових вступних випробувань для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності). Іспит зі спеціальності відбувається відповідно до Програми вступного випробування. Комплексний екзамен з історії на 2021 р. (https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2021/04/doktor_filosofii_032_sum.pdf). До Програми включено питання з історії України, всесвітньої історії, історіографії, філософії та методології історії, тобто Програма передбачає наявність ґрунтовної фахової підготовки вступників. Особливості ОНП «Історія та археологія» враховуються також під час складання рейтингових списків, оскільки право на першочергове зарахування згідно р.9 мають особи: рекомендовані Вченою радою Університету (така рекомендація надається переможцям Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, II туру Всеукраїнських олімпіад із відповідної галузі знань, спеціальності;), мають публікації за обраною спеціальністю, мають вищий середній бал з фахових предметів у додатку до документів про освіту. Особливості ОНП також засвідчено у вимогах до дослідницької пропозиції, зокрема вимоги до наявності наступних структурних частин: - формулювання наукової проблеми; - актуальність тематики; - історіографія проблеми; - джерельна база дослідження тощо.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регламентуються наступними університетськими документами - Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), Положення про порядок визначення академічної різниці та перерахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Ln79bkz>) Організаційний аспект питання регулює загальноуніверситетський підрозділ – Відділ міжнародних зв'язків, що надає інформацію для всіх здобувачів освіти про наявні актуальні міжнародні програми та відповідає за організацію і контроль міжнародних програм та академічної мобільності університету. У відео конференції із адміністративним персоналом та сервісними структурами взяла участь представник відділу, яка визначила основні програми та можливі форми мобільності. Практики застосування вказаних правил на цій ОНП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника практикується визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Існує відповідне Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf), яке визначає організаційний спосіб зарахування результатів (рішенням декана факультету/директора інституту за погодженням із завідувачем відповідної кафедри; рішенням декана факультету/директора інституту на підставі висновку експертної комісії відповідної кафедри) та змістовний спосіб (повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти). В основі змістовного визнання результатів - формування відповідних компетентностей (п.3.2). Прикладом визнання результатів неформальної освіти є зарахування результатів мовних сертифікатів під час вступних випробувань. Згідно з Правилами прийому на ступінь доктора філософії (Phd), вступник, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня дійсними сертифікатами TOEFL або International English Language Testing System або Cambridge English Language Assessment; TestDaf; DELF або DALF) звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом (п.7.4). Випадків визнання сертифікатів неформальної освіти на даній ОНП не було, однак здобувачі підтвердили наявність у них інформації щодо такої можливості.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Створене Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті надає можливість здобувачам реалізовувати свій потенціал, конструювати свою індивідуальну освітню траєкторію та залучатись до курсів, що можуть викладатись як вітчизняними, так й іноземними освітніми установами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною є невисокий рівень участі здобувачів в академічній мобільності. Експертна група рекомендує активізувати діяльність щодо залучення аспірантів до програм академічної мобільності, зокрема шляхом узгодження вибіркової складової з програмами вітчизняних та/або іноземних університетів-партнерів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група з'ясувала, що правила прийому є чіткими, зрозуміли, доступними для ознайомлення, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості освітньо-наукової програми. В університеті в цілому визначені правила щодо визнання результатів навчання в інших закладах освіти та неформальній освіті. Виявлений недолік не суттєвий, тому рівень відповідності критерію визначено, як В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання за ОНП ведеться за трьома формами: очна денна, очна вечірня і заочна. Навчальний процес регулює Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція зі змінами: накази ректора № 61 від 31 січня 2020 р., № 361 від 31 липня 2020 р., № 795 від 31 грудня 2020 р. (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>)). У цьому ж документі міститься Розділ 14. Підготовка здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, в якому визначено специфіку навчання за ОНП. Організацію навчального процесу освітнього рівня доктора філософії докладніше регламентують Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://vad.pnu.edu.ua/>), ОНП, робоча програма навчальної дисципліни і силабус навчальної дисципліни (рекомендаційна форма силабуса подана в додатку 2 Положення про організацію

освітнього процесу). Основними формами навчання є лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти за третім рівнем, контрольні заходи. Практикуються такі методи, як підготовка оглядів наукової літератури з визначених тем, написання есе, перекладів історичних джерел, доповідей англійською або іншою іноземною мовою тощо. При виборі методів навчання до уваги беруться програмні цілі навчання, змістове наповнення навчальної дисципліни, тематика дисертаційних досліджень. На думку експертної групи, перелік навчальних дисциплін та застосовувані в навчальному процесі методи і підходи дозволяють досягнути запланованих ПРН. Попереднє вивчення документів та інформація, отримана в ході он-лайн зустрічей, засвідчують, що студентоцентризований підхід забезпечується вільним вибором теми дисертаційного дослідження і наукового керівника, переліком дисциплін вільного вибору, які відповідають науковим інтересам аспірантів, використанням інтерактивних методів навчання. На думку здобувачів вищої освіти, рівень викладання освітніх курсів задовільний, що дозволяє їм набуті відповідні компетентності. Принцип академічної свободи реалізується як щодо здобувачів вищої освіти (можливість вибрати форму навчання, змінювати індивідуальний навчальний плані за погодженням з науковим керівником, вибрати місце проходження навчально-педагогічної практики, апелювати, якщо аспірант незгодний з підсумковою оцінкою, формувати індивідуальну траєкторію навчання), так і щодо науково-педагогічних працівників (розробка робочої програми відповідно до власного розуміння предмету навчальної дисципліни, вільний вибір концепції, методологічних засад, змістового наповнення і методів навчання освітнього курсу для забезпечення досягнення програмних цілей ОНП).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання міститься в робочих програмах, методичних вказівках та силабусах навчальних дисциплін обов'язкового і вибіркового компонентів, які розміщені на сайті відділу аспірантури і докторантури (розділ Аспірантам і докторантам, підрозділ Методичні матеріали (<https://vad.pnu.edu.ua>), на сайті кафедри всесвітньої історії (підрозділ Акредитація та ліцензування (Аспірантура) (<https://kvi.pnu.edu.ua>). Додаткову інформацію аспіранти можуть почерпнути з Путівника для аспірантів (<https://vad.pnu.edu.ua>). У навчальний процес Прикарпатського національного університету силабуси були введені в 2019 р., робочі програми підготовлені/переглянуті у 2016 – 2020 рр. Під час он-лайн зустрічі викладачі наголошували, що вони регулярно доповнюють перелік наукової літератури в робочих програмах, а появу нових курсів (як обов'язкових, так і вибіркового) пояснювали потребою враховувати сучасний стан історичної науки у підготовці докторів філософії. Здобувачі вищої освіти третього рівня запевнили, що, крім попереднього ознайомлення із силабусами і робочими програмами на сайті, зі змістом робочої програми навчальної дисципліни, формами роботи, методами навчання, обсягу самостійного опрацювання матеріалу, поточного і підсумкового контролю, критеріями оцінювання, наявності наукової літератури в бібліотеці та в інтернеті їх ознайомлює викладач на першій лекції з відповідної дисципліни. Загалом силабуси і робочі програми містять достатньо потрібних для аспірантів відомостей; вони структуровані, виклад матеріалу логічний і послідовний. Однак деякі робочі програми потребують повнішого врахування особливостей змістового наповнення навчальної дисципліни при визначенні форм самостійної роботи.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ході реалізації ОНП забезпечується поєднання навчання і дослідження. Теоретичні знання та практичні навички, необхідні для проведення самостійних наукових досліджень, аспіранти отримують у ході вивчення насамперед таких дисциплін як «Філософія і методологія науки», «Становлення української нації і націоналізму», «Україна і українці в геополітичних концепціях». Крім того, освітні курси вибіркової складової мають на меті допомогти аспіранту в успішному здійсненні наукового дослідження шляхом поглиблення його дослідницьких компетентностей. Практиковані викладачами проблемний виклад лекційного матеріалу, проведення семінарських занять у формі диспутів, індивідуальний підхід до визначення завдань для самостійної роботи з урахуванням теми дисертаційного дослідження, активна участь аспірантів у науковому семінарі (що передбачено їхніми індивідуальними планами) сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей. Разом з тим обов'язкові компоненти ОНП варто переглянути з метою доповнення їх проблемно-історичними курсами для посилення дослідницької складової ОНП. Свіченням поєднання навчання і дослідження також є публікаторська активність аспірантів, їхня співпраця з Центром медієвістичних студій, що діє при кафедрі всесвітньої історії і готує до друку «Студентські історичні зошити», участь у наукових конференціях у формі доповідей. Університет є видавцем фахового журналу «Галичина: науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис» (категорія Б) (<http://lib.pnu.edu.ua/nauk-rpu.php>), який редагує гарант ОНП проф. М. Волошук. Аспіранти (О. Кардаш, І. Федоришин) також оприлюднюють результати своїх наукових досліджень у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ОНП, яка реалізується з 2020 р., відрізняється від ОНП за 2016 р. змістом і структурою: збільшено перелік обов'язкових навчальних дисциплін (введено чотири нові освітні курси), оновлено і збільшено кількість дисциплін вільного вибору, збільшено кількість кредитів на педагогічну практику до трьох. Оновлено зміст більшості навчальних дисциплін відповідно до нової редакції Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>). Силабуси окремих навчальних дисциплін вирізняють докладним переліком наукової літератури до кожної з тем (до прикладу, з курсу «Становлення української нації і націоналізму»). У силабусах і робочих програмах вказується іншомовна література (переважно англійська і польська). Склався такий алгоритм підготовки робочої програми навчальної дисципліни: викладач самостійно розробляє проект програми, який подає на обговорення на засідання кафедри; після затвердження рішенням кафедри методична рада факультету історії, політології і міжнародних відносин розглядає робочу програму і схвалює її, якщо немає зауважень щодо відповідності цілям ОНП. Однак в деякі робочі програми не внесено змін порівняно з 2016 р. (наприклад, з освітнього курсу «Етноархеологія Карпатського регіону», з вибіркового курсу «Джерельна база історичних досліджень»). Експертна група зауважує, що викладачі мають публікації, дотичні до навчальних дисциплін, які викладають. Зміст самих дисциплін входить у коло наукових зацікавлень викладачів. У практиці викладання вони використовують знання і досвід, набуті у ході власних досліджень і різних форм підвищення кваліфікації.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника має тісні зв'язки із зарубіжними науковими і освітніми закладами на підставі укладених договорів про співпрацю. Діють як окремі структурні підрозділи відділ міжнародних зв'язків і відділ управління проектами, що мають сприяти участі Університету в міжнародних програмах і налагодженні співпраці із ЗВО (<https://ic.pnu.edu.ua>; <https://projects.pnu.edu.ua>); також розроблена Стратегія інтернаціоналізації. Здобувачі вищої освіти ознайомлені із зарубіжними стипендіальними програмами, подавали свої проекти для участі у них. Аспірант О. Кардаш у 2019 р. пройшов кількомісячне наукове стажування в Університеті Я. Коменського в Братиславі (Словаччина). Викладачі та аспіранти мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів і наукометричних баз (через інформаційне забезпечення бібліотеки університету). Активною участю в міжнародній співпраці вирізняється гарант ОНП проф. М. Волошук, який вже кілька років є членом Commission of the Earliest History of the Slavs at the International Committee of the Slavists (Познань, Польща), Українсько-угорської спільної комісії істориків, у 2015–2020 рр. брав участь у проекті «Wołosi w europejskiej i polskiej przestrzeni kulturowej. Migracje–osadnictwo–dziedzictwo kulturowe (0604/NPRH3/H12/82/2014)» (Університет імені Адама Міцкевича у Познані, Польща), співавтор проекту ColloquiaRussica (Ягелонський університет, Краків, Польща), у 2019 р. пройшов закордонне стажування при Університеті Дебрецена в Угорщині, входить до наукових редакцій зарубіжних періодичних видань Білорусі і Польщі. У зарубіжних (польських, словацьких, хорватських) періодичних виданнях публікують результати своїх наукових досліджень проф. І. Райківський, проф. В. Комар, доц. А. Королько, Г. Стефанюк та інші. Упродовж 2016 – 2020 рр. науковці з Польщі, Словаччини, Румунії, Словенії та інших країн читали лекції з актуальних проблем історичної науки.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчальні дисципліни як нормативного, так і вибіркового компонентів відповідають науковим зацікавленням викладачів та суголосні з темами дисертаційних досліджень аспірантів. Їхній зміст відображає сучасний стан вивчення окремих проблем історичної науки. На лекціях і семінарських заняттях практикуються методи навчання, які сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти дослідницьких компетентностей. Підготовлено силабуси з усіх дисциплін, включених до ОНП. У процесі оновлення робочих програм навчальних дисциплін НПП також спираються на власний досвід проведення історичних досліджень та багаторічної практики викладання. Аспіранти мають можливість активно оприлюднювати та апробувати результати своїх наукових пошуків.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група рекомендує посилити науково-дослідницьку складову ОНП шляхом введення навчальних дисциплін історико-проблемного спрямування; регулярно оновлювати робочі програми, доповнюючи їх найновішою науковою літературою різними мовами; ширше практикувати академічну мобільність аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зміст навчальних програм, форми і методи викладання забезпечують досягнення визначених в ОНП цілей, відображають студентоцентризований підхід і відповідають принципам академічної свободи. Виявлені недоліки суттєво не впливають на формування компетентностей і програмних результатів навчання, конкретизованих в ОНП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми і методи контролю за результатами навчання та їхнього оцінювання розроблені відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://kvi.pnu.edu.ua>) та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua>). У силабусах виписана Система оцінювання курсу, Політика курсу і Умови допуску до підсумкового семестрового контролю. У робочих програмах міститься перелік контрольних питань курсу, розділ Методи контролю, в яких перелічені критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях, рефератів, есе та інших видів роботи. Основними формами контролю є поточний контроль (усний або письмовий у вигляді експрес-тестів), модульні роботи, які проводяться у формі відповідей на проблемні питання з вивченого курсу або тестових завдань, підсумкова контрольна робота як допуск до екзамену, семестровий підсумковий контроль у формі екзамену (або заліку). Допуск до підсумкового контролю можливий за наявності не менше 25 балів, отриманих за різні види робіт у процесу вивчення курсу. Під час консультації, які проводяться відповідно до встановленого графіку, аспірант може скласти своєчасно невиконану форму роботи, щоб набрати потрібну кількість балів. До форм контролю за виконанням наукової складової індивідуального плану аспіранта можна віднести звіти на засіданні кафедри (двічі на рік), публікація матеріалів дослідження у формі статей і тез у фахових виданнях, розробка презентації результатів дослідження в електронному варіанті. Під час он-лайн зустрічі аспіранти і викладачі наголосили, що вимоги до виконання різних форм робіт та критерії їхнього оцінювання обговорюються на початку викладання кожного курсу; вони є зрозумілими і дозволяють встановити результати навчання. Втім, вони майже ідентичні в кожній робочій програмі і слабо диференційованими відповідно до змістового наповнення навчальної дисципліни. Підсумкове оцінювання здійснюється за схемою, визначеною в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»: А – 90 і більше балів, В – від 80 до 89 балів, С – від 70 до 79 балів, Д – від 60 до 69 балів, Е – від 50 до 59 балів; у випадку меншої кількості балів передбачена перездача екзамену чи заліку.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Донині немає стандарту вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 032 «Історія та археологія». Під час навчання в аспірантурі двічі на рік (посеместрово) проходить атестація здобувачів вищої освіти третього рівня на засіданні кафедри, що фіксується в індивідуальному плані аспіранта. У Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника діє Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://kvi.pnu.edu.ua>), в якому зазначено, що атестація здобувачів вищої освіти третього рівня здійснюється постійно діючою або утвореною для проведення разового захисту спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. На сайті відділу аспірантури і докторантури є підрозділ «Разові спеціалізовані вчені ради для присудження ступеня доктора філософії». Здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з процедурою захисту роботи в таких радах; також містяться нормативні документи, перелік і зразки документів, які потрібно подати до ради (<https://vad.pnu.edu.ua>). Основною умовою допуску до захисту дисертації є повне виконання індивідуального навчального плану аспіранта. Атестація виконання наукової складової проводиться у формі фахового семінару за участю двох рецензентів, які мають визначити готовність дисертації до захисту, здійснивши експертизи дисертаційної роботи та наукових публікацій. Під час он-лайн зустрічі з академічним персоналом і керівництвом ЗВО експерти переконались, що університет має можливість створювати разові вчені ради. За словами гаранта ОНП та учасників зустрічі, у червні цього року в університеті має відбутися захист дисертації аспіранта І. Федоришина на засіданні разової спеціалізованої вченої ради.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>), Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://kvi.pnu.edu.ua>) та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua>) виписана процедура перескладання змістових модулів, порядок ліквідації академзаборгованості, оскарження результатів семестрового (підсумкового) контролю та його повторного проведення для забезпечення об'єктивності. У Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зазначено, що дотримання академічної доброчесності також передбачає об'єктивне оцінювання викладачами результатів навчання. У ході реалізації ОНП не було випадків повторного складання іспитів чи заліків, скарг здобувачів вищої освіти третього рівня на упереджене ставлення з боку НПП, необ'єктивну оцінку виконаних завдань; також не зафіксовано конфлікту інтересів. Під час он-лайн зустрічі аспіранти вказували, що їм зрозумілі форми контролю, час і порядок їх проведення, шкала оцінювання різних форм роботи відповідно до поставлених вимог. Вони зазначали, що в силабусах і робочих програмах навчальних дисциплін, з якими вони ознайомлюються на початку вивчення курсу, міститься розділ «Система оцінювання курсу», що дає їм можливість зрозуміти вимоги форми контролю знань. Об'єктивність екзаменаторів також досягається шляхом проведення підсумкового контролю у тестовій формі через систему дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>). Прикладом може слугувати практика вивчення навчальної дисципліни «Етноархеологія Карпатського регіону». У силабусі та в робочій програмі цієї дисципліни перелічені критерії, за якими здійснюється поточний контроль знань на семінарських заняттях, оцінювання підготовлених рефератів та есе, індивідуального завдання, модульної контрольної роботи; вказано, яку максимальну кількість балів може отримати аспірант за виконання перелічених форм роботи; розкрито умови допуску до підсумкового контролю та форма його проведення (<https://kvi.pnu.edu.ua/силабуси-навчальних-дисциплін-треті>; <https://kvi.pnu.edu.ua/робочі-програми>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Університет пропагує і реалізує політику академічної доброчесності на основі Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про запобігання академічного плагіату, Положення про проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, яка має у своєму складі чотири особи від органів студентського самоврядування (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>; <https://pnu.edu.ua/polozhenja>). Університет використовує такі рекомендовані МОН України системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості: Unicheck (<https://unicheck.com>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>). Перевірку на плагіат здійснює відповідальна особа, призначена проректором з наукової роботи. Вона ж подає звіт подібності на кафедру в електронному вигляді. Перевірці на плагіат підлягають кваліфікаційні роботи, подані до друку рукописи статей, тез доповідей, монографії, підручники, навчальні посібники. У випадку незгоди з висновком автор має право подати апеляцію, яка у визначений термін розглядається на засіданні кафедри. Окремо виписана процедура здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт. На сайті періодичних видань університету (наприклад, «Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис «Галичина») виписана політика дотримання етичних норм наукових публікацій (<https://journals.pnu.edu.ua/sndex.php/istgal/about>). Діє університетська школа академічної доброчесності у рамках проекту «Академічна доброчесність як елемент формування культури законності в студентському середовищі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», який реалізується за кошти Посольства Королівства Нідерландів (<https://kvi.pnu.edu.ua/2021/05/26/академічна+доброчесність-як-елемент>). Можна стверджувати, що в університеті утвердилася практика обов'язкової перевірки наукових текстів перед їх оприлюдненням. Серед здобувачів вищої освіти третього рівня утвердження академічної доброчесності також забезпечується такими освітніми компонентами, як «Організація наукової діяльності», «Філософія та методологія науки», «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика». У ході вивчення цих курсів у них формується переконання у необхідності дотримання академічної доброчесності. У силабусах цих та інших навчальних дисциплін у розділі «Політика курсу» міститься вимога дотримуватись академічної доброчесності. Під час он-лайн зустрічей експерти зауважили, що аспіранти розуміють потребу в перевірці результатів їхніх досліджень на плагіат, знають, як працюють антиплагіатні програми, як потрібно оформлювати цитати, які заходи дисциплінарної та академічної відповідальності можуть бути застосовані у випадку виявлення проявів академічного плагіату. У ході реалізації ОНП випадків виявлення плагіату з боку здобувачів вищої освіти третього рівня і викладачів не було виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів є достатніми та різноманітними; вони дозволяють визначити рівень досягнення програмних результатів навчання як усієї ОНП, так і окремих освітніх компонентів. В університеті склався механізм контролю за дотримання академічної доброчесності, активно пропагуються правила наукової етики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано диференціювати критерії оцінки виконання різних видів роботи (участі в роботі семінарського заняття, написання есе, підготовки презентацій тощо) залежно від змістового наповнення освітнього курсу і програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання чіткі, зрозумілі, прозорі у застосуванні, доступні для ознайомлення, вони забезпечують об'єктивність оцінювання. В університеті в цілому, і на даній ОНП учасники освітнього процесу дотримуються принципів та правил академічної доброчесності. На думку експертної групи, реалізація ОНП загалом відповідає визначеному рівню критерію, хоча окремі положення вимагають конкретизації, чіткості у виконанні.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Науково-педагогічні працівники, задіяні в реалізації ОНП, мають відповідну освітню та професійну кваліфікацію, що було встановлено на підставі вивчення відомостей самооцінювання, таблиць кадрового складу та в ході он-лайн зустрічей. Викладання дисциплін ОНП забезпечують 10 докторів наук, професорів, і 3 кандидати наук, доценти. Усі вони мають чималий досвід науково-педагогічної роботи і належать до гона авторитетних науковців. Їхню належну кваліфікацію підтверджують не тільки наукові ступені та вчені звання, але й наявність фахових публікацій (статей і монографій), дотичних до навчальних дисциплін, які викладають, участь в наукових конференціях, в роботі редколегій рецензованих наукових часописів, використання іноземних мов у професійній діяльності. До прикладу, проф. М. М. Волощук, який викладає курс «Міграційні процеси та міжнародні відносини в Європі X – XV ст.», є автором монографії «Русь» і Угорському королівстві (XI – друга половина XIV ст.): суспільно-політична роль, майнові стосунки, міграції (Івано-Франківськ, 2014), низки статей з історії міжнародних відносин у Центрально-Східній Європі в XI – XV ст., упродовж 2015–2020 рр. брав участь у міжнародному грантовому проекті «Wolosi w europejskiej i polskiej przestrzeni kulturowej. Migracje–osadnictwo–dziedzictwo kulturowe (0604/NPRH3/H12/82/2014)», є засновником і керівником Центру медієвістичних студій (<https://kvi.pnu.edu.ua/центр-медієвістичних-студій>), з 2018 р. visiting professor кафедри словацької історії Університету Коменського (Братислава, Словаччина). Проф. І. Я. Райківський, який забезпечує читання курсу «Становлення української нації й націоналізму», є автором монографії «Ідея української соборності в південно-західній Галичині (XIX – початок XX століття)» (Івано-Франківськ, 2016), наукових публікацій з історії українського національного руху в українських і зарубіжних часописах. Курс «Сакральна історія України» викладає проф. М. В. Кугутяк, який є засновником Науково-дослідного інституту історії, етнології і археології Карпат (структурного підрозділу університету) (<https://nniieak.pnu.edu.ua>). Визнаний дослідник стародавнього Галича доц. Б. П. Томенчук читає курс «Етноархеологія Карпатського регіону». Результати своїх наукових пошуків він оприлюднив у монографії «Галич і Мала Галицька земля XII – XIII ст. Історична топографія городищ» (Івано-Франківськ, 2016), «Давній Галич» (Київ, 2017) (у співавторстві з В. Бараном і Ю. Фігурним). Усі НПП, що входять до групи забезпечення ОНП, були авторами статей до фундаментального видання «Західно-Українська Народна Республіка. 1918– 1923. Енциклопедія. Т. 1–3» (Івано-Франківськ, 2018–2020), автором ідеї і науковим редактором був проф. М. Кугутяк, а координатором Навчально-науковий центр дослідження українського національно-визвольного руху імені О. Карпенка (науковий підрозділ університету). Отже, виявлено, що науково-педагогічний склад групи забезпечення ОНП здатен добитися досягнення програмних цілей і результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

З'ясовано, що організацією та проведенням конкурсу на заміщення вакантних посад НПП займається конкурсна комісія університету, яка діє відповідно до законодавства України, Положення про конкурсну комісію університету щодо заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників і Положення про порядок заміщення науково-педагогічних працівників (<https://pnu.edu.ua>). Виписана в цих документах процедура засвідчує про дотримання принципів відкритості, об'єктивності, колегіальності прийняття рішення. Кандидати на заміщення вакантних посад подають документи, які підтверджують відповідність рівня професійної та наукової підготовки ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності з надання послуг у сфері вищої освіти. Претенденти обговорюються на засіданні трудового колективу кафедри за їхньої присутності. За результатами голосування кафедра рекомендує чи не рекомендує конкурсній комісії та вченій раді університету кандидатури на заміщення вакантних посад НПП. Експертна група з'ясувала, що процедура конкурсного відбору дозволяє заміщати вакантні посади НПП особами, чий професійний рівень забезпечує виконання ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавцями випускників ОНП є сам університет, інші ЗВО та музейні заклади Івано-Франківська та області, Національний заповідник «Давній Галич». На факультеті історії, політології і міжнародних відносин діє рада стейкхолдерів. Її представники здійснювали рецензування ОНП, в яких висловлювали свої побажання щодо її вдосконалення (<https://kvi.edu.ua>), брали участь в організації освітньо-наукових заходів (наукових конференцій, круглих столів, семінарів), у рецензуванні наукових і методичних видань. До прикладу, на базі Національного заповідника «Давній Галич» у першій половині 2021 р. відбулися два он-лайн семінари («Галич і Галицька земля у дослідженнях о. Антонія Петрушевича (1821 – 1913)», «Галич і галицька земля часів князя Мстислава Мстиславича Удатного»), під час проведення яких аспіранти могли апробувати результати своїх досліджень та поспілкуватися з професіоналами-практиками. У ході он-лайн зустрічі представники роботодавців зазначали, що вони брали участь в обговоренні ОНП, висловлювали свої пропозиції щодо її вдосконалення. Так, директор Івано-Франківського краєзнавчого музею Г. М. Беднарчик засвідчила, матеріали музею використовуються як в освітньому процесі, так і в наукових дослідженнях аспірантів. Заступник директора Національного заповідника «Давній Галич» з наукової роботи С. О. Побуцький наголосив, що зовнішні роботодавці зацікавлені в успішній реалізації ОНП. Він запропонував в майбутньому ввести до ОНП археологічну або музейну практику (за вибором). Усі зацікавлені особи наголошували на високій кваліфікації випускників ОНП за попередні роки.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Університет залучає науковців з інших ЗВО (зокрема, з Івано-Франківська, Львова, Чернівців), представників роботодавців, зарубіжних учених-практиків до аудиторних занять. Так, у травні 2018 р. декілька лекцій для студентів і аспірантів з питань середньовічної історії та археології прочитали А. Голембювська-Тобіаш (Західночеський університет, м. Пльзень, Чехія), Р. Лівох (Археологічний музей міста Кракова, Польща). У 2019 р. в рамках гранту Вишеградського фонду «Collegium Carpathicum» з питань міжнародних відносин у XX ст. лекції провів проф. Ш. Пурич, проректор Сучавського університету Штефана чел Маре, (Румунія). Аспірантам запам'ятались лекції доктора Остравського університету В. Велімека (Чехія); професора Варшавського університету Л. Мруса (Польща); директора Інституту етнології Ягеллонського університету професор М. Броцького (Польща). Наприкінці 2020 р. у онлайн режимі лекцію прочитав доцент Теологічного факультету Університету Любляни та Факультету права і промисловості Католицького інституту (Словенія) С. Манменвалл, у коло наукових інтересів якого входить історія Давньої Русі. Регулярним контактам з українськими істориками сприяють наукові конференції, які ініціюють та організовують викладачі факультету історії, політології і міжнародних відносин. До прикладу, лише в 2018 р. було проведено вісім таких наукових заходів. Під час них провідних фахівців з інших ЗВО і наукових закладів запрошують поділитися з аспірантами своїми міркуваннями і актуальними результатами досліджень на лекціях і семінарських заняттях.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ході он-лайн зустрічі експертна група з'ясувала, що після читання освітнього курсу проводиться опитування здобувачів вищої освіти щодо професійної компетентності та якості викладання. Результати опитування беруться до уваги під час укладання контракту (трудового договору). Зростанню викладацької майстерності сприяють відкриті лекції з подальшим обговоренням, що проводяться згідно із затвердженим графіком, участь у наукових конференціях, курси підвищення кваліфікації на базі Центру інноваційних освітніх технологій «PNU EcjSystem», який діє у ЗВО і пропонує на вибір декілька програм для професійного саморозвитку викладача (<https://ciot.pnu.edu.ua>). Основним документом, який регулює механізм підвищення кваліфікації, є Положення про стажування і підвищення кваліфікації наукових, педагогічних, науково-педагогічних працівників (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>). Його реалізація відбувається на підставі укладених двосторонніх угод з декількома ЗВО України, установами. Також передбачено фінансування витрат, пов'язаних із стажуванням або підвищення кваліфікації. Позитивною практикою є надання творчих відпусток для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників, монографій та ін. Так, творча відпустка для закінчення дисертації на здобуття наукового

ступеня доктора наук надається терміном до шести місяців; творча відпустка для написання підручника, а також монографії (наукова праця) тривалістю до трьох місяців. Основою для такого заохочення є Положення про порядок надання творчих відпусток науковим і науково-педагогічним працівникам ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/>). Експертна група з'ясувала, що ЗВО сприяє підвищенню професіоналізму НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Важливим стимулом для удосконалення професійної майстерності викладачів є рейтингова оцінка роботи викладачів, процедура обчислення якої регулюється Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників. Його доповнює Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи кафедри (<https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja>). У ході он-лайн зустрічі викладачі, які задіяні в реалізації ОНП, наголошували, що результати рейтингового оцінювання враховуються при встановленні надбавок за складність і напруженість роботи, преміюванні, нагородженні, у ході проведення конкурсів на заміщення вакантних посад. У рейтингах високі місця займали проф. М. Волощук, доц. А. Королько, доц. П. Костючок та інші. У 2016 – 2019 рр. відзнаки ЗВО та Івано-Франківської обласної ради отримували проф. М. Волощук, проф. О. Жерноклеєв, проф. І. Райківський. Університет також преміює викладачів за публікацію статей у часописах, які входять у наукометричні бази Scopus та WoS. Існує і застосовується Положення про заохочувальні відзнаки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» - (<https://pnu.edu.ua/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/>) - медаль «За заслуги перед університетом», відзнака - «Подяка ректора», якими нагороджуються працівники, студенти, аспіранти, докторанти університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною критерію є високий освітній і професійний рівень викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП; їхня вмотивованість у досягненні цілей ОНП та публікаторська активність; наявність кількох наукових підрозділів на факультеті історії, політології та міжнародних відносин, які (крім кафедр) координують наукові дослідження і заохочують науковий пошук здобувачів вищої освіти третього рівня, що можна вважати взірцевою практикою, запровадженою на цій ОНП. У ЗВО склалася система заходів матеріального і морального стимулювання, яка сприяє професійному саморозвитку НПП. В університеті утвердилася прозора і публічна процедура добору викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Експертна група рекомендує розширити практику запрошення зарубіжних фахівців до захисту дисертаційних робіт.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Кадрове забезпечення та науково-освітня робота за ОНП відповідає цьому критерію. Її можна вважати взірцевою з огляду на високий професіоналізм НПП, що забезпечують реалізацію ОНП, на їхні тісні наукові контакти із зарубіжними фахівцями, роботодавцями та вченими з українських ЗВО. Діяльність адміністрації щодо мотивації НПП є взірцевою.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Протягом роботи ЕГ було встановлено, що матеріально-технічна база ЗВО, яка забезпечує реалізацію ОНП, підтримується на відповідному рівні. Так, під час інтерв'ю з представниками адміністрації ними було зазначено про вдосконалення будівель університету за рахунок грантів, в тому числі в поточному році – заміну опалення в навчальному корпусі, що було підтверджено під час огляду матеріально-технічної бази. Відомості про матеріально-технічне забезпечення (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/05/032-PHD-NTZ.pdf>) та огляд матеріально-технічної бази ЕГ засвідчують наявність в аудиторіях, що використовуються при викладанні на ОНП, проекторів та екранів, відповідного комп'ютерного обладнання (в тому числі в лінгафонному кабінеті, Лабораторії 309 Центру інформаційних технологій). Під час інтерв'ю зі здобувачами останніми не було зазначено проблем з використанням матеріальної бази ЗВО та високо оцінено значення бібліотеки у освітньо-науковому процесі на програмі. Належний стан частини будівель та інфраструктури додатково засвідчує також онлайн-екскурсія (<http://uploader.roundme.com/tour/45973/view/114698>). Проживання у гуртожитку є можливим для аспірантів, проте жоден не скористався цим правом. Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти ними було зазначено, що причиною є не проблеми зі станом будівель (частина проживала там під час навчання на ОП попередніх рівнів), а бажання проживати окремо. Навчально-методичне забезпечення, а також надання новітньої наукової літератури забезпечується за сприяння бібліотеки, фондів кафедр та особисто наукових керівників (особисті бібліотеки). При цьому бібліотека, як засвідчує інтерв'ю з її керівником, здійснює закупівлі необхідної літератури на запит підрозділів та працівників університету, а також забезпечує в період загальнонаціонального карантину сканування літератури на запит аспірантів. На сайті ЗВО наявні «Відомості про навчально-методичне забезпечення» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/05/032-PHD-NMZ.pdf>), та «Відомості про інформаційне забезпечення» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/05/032-PHD-inform.pdf>), які запевняють в наявності необхідного навчально-методичного забезпечення на всіх обов'язкових ОК (втім, наявні незатверджені скан-копії цих документів). З окремих дисциплін література розміщена безпосередньо на сайті ЗВО (<https://kvi.pnu.edu.ua/навчально-методичне-забезпечення-ди/>) або в системі дистанційного навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО надає доступ до бібліотеки, в якій є можливість широкого доступу до історичної літератури (з 825 тис. одиниць зберігання – 60 тис. стосуються напряму ОНП), періодичних видань (55 назв), передплачених фахових видань (5 журналів, 1 газета), що було зазначено під час огляду матеріально-технічної бази, а також безоплатно надається допомога з пошуку літератури з тематик (<http://lib.pnu.edu.ua/dovidka.php>); наявний безкоштовний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science, надається допомога зі створення профілей на порталах з наукометрії. Надається доступ до системи дистанційного навчання, де розміщуються матеріали з курсів, які викладаються на ОНП (<https://d-learn.pnu.edu.ua>). Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти, а також представниками бібліотеки було підтверджено, що доступ до відповідних ресурсів є безоплатним. Це підтверджується Правилами користування Науковою бібліотекою (<http://lib.pnu.edu.ua/files/pravula-korustuvannja.pdf>) та Положенням про Наукову бібліотеку (http://lib.pnu.edu.ua/files/library_doc.pdf).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Огляд матеріально-технічної бази не виявив небезпечних факторів для життя та здоров'я здобувачів. В умовах карантину були впроваджені особливі правила функціонування ЗВО (<https://vppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2020/09/Наказ-№-417-від-01.09.2020.pdf>), а також (<https://vppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2020/09/Наказ-536.pdf>). Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти ними було підтверджено належні температурні та інші умови в приміщеннях ЗВО, а також вжиток заходів безпеки під час загальнонаціонального карантину (температурний скрінінг, антисептики, масочний режим). Є можливість забезпечення житлом, наявні спортивні зали та стадіон ЗВО. Освітні потреби та інтереси здобувачів забезпечуються також за допомогою бібліотеки закладу, охарактеризованої вище, та можливостями академічної мобільності та неформальної освіти, яким сприяє заклад шляхом інформування, що було підтверджено аспірантами під час зустрічі з ЕГ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Було встановлено, що ЗВО забезпечує таку підтримку. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна підтримка забезпечуються науковими керівниками, кафедрами, деканатом та відділом аспірантури і докторантури, в тому числі останнім – з широким використанням сайту, що стало особливо важливим в умовах пандемії COVID-19 (<https://vad.pnu.edu.ua/корисна-інформація/>, <https://vad.pnu.edu.ua/разові-спеціалізовані-вчені-ради-до-з/>, <https://vad.pnu.edu.ua/платформа-підвищення-кваліфікації-т/>). Консультативну підтримку, як було встановлено під час резервної зустрічі, забезпечує також відділ з питань захисту навчально-наукових результатів, представники якого покликані допомагати у дотриманні прав інтелектуальної власності здобувачів. Керівник відділу також веде на ОНП дисципліну «Управління науково-дослідницькими проектами», впродовж викладання якої здійснює таку

підтримку. Соціальна підтримка здійснюється профкомом та органами самоврядування ЗВО, зокрема у формі матеріальної допомоги, надання путівок у заклад відпочинку «Смерічка» (<https://sok-smerichka.jimdofree.com>, <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Свідоцтво.pdf>). Згідно до Положення «Про навчально-виробничу лабораторію виховної та психолого-педагогічної роботи» (<https://vpppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2018/06/7.pdf>), цей підрозділ також надає консультативну підтримку. Втім, під час інтерв'ю зі здобувачами даної ОНП випадків користування такою підтримкою не було, поінформованості щодо можливостей соціальної та/або матеріальної підтримки здобувачі не виявили. Водночас під час загальноуніверситетських опитувань на питання з консультативної, інформаційної, освітньої та організаційної підтримки здобувачами надано схвальні відповіді (https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/04/32-07_Положення-про-моніторинг-і-оцінювання-процесів-ЗЯО.pdf), результати опитувань – (<https://kvi.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/52/2020/12/Результати-опитувань-стейтхолдерів.pdf>). Наявний також «Путівник аспіранта» (<https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2021/03/Путівник-для-аспірантів-11.03.21.pdf>), який містить загальну інформацію з основних питань побуту при навчанні на програмі.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Заклад забезпечує такі умови. Так, провідним фахівцем ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» ДУС А. Шевцовим встановлено високу доступність будівель ЗВО для осіб з неповносправністю (<https://www.facebook.com/shevtsov.andrey.1/posts/2381632081887645>). Здобувачі, що одружуються та/або мають дітей, отримують можливість поселення в окремий «сімейний» гуртожиток, як повідомлено гарантом програми. Згідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2021/04/Положення_PHD_PНУ_КМУ.pdf), є можливість затвердження індивідуального графіку проходження контрольних заходів, в тому числі у випадку потреби догляду за дитиною або роботи за фахом. Наявний порядок супроводу осіб з інвалідністю (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/порядок-супроводу.pdf>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Порядок оскарження результатів контрольних заходів описано в пункті 4.11 Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2021/04/Положення_PHD_PНУ_КМУ.pdf), а також в Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf). Наявний наказ щодо попередження булінгу (<https://vpppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2020/01/наказ-155-2.pdf>); детальний план заходів з попередження булінгу наявний за посиланням (<https://cutt.ly/qnMw5y5>). Процедура попередження сексуальних домагань, дискримінації та інших форм насильства наявна у Наказі ректора ПНУ № 10 від 08.01.2020 р. «Про внесення доповнень до наказу від 07.03.2019 р. №155». (<https://vpppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2020/02/наказ-10.pdf>) З 2013 р. призначений провідний фахівець ректорату з питань запобігання та виявлення корупції (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Anticorrupt.pdf>), з 2020 утворено відділ з питань запобігання та виявлення корупції (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Положення-про-відділ-з-питань-запобігання-корупції.pdf>), в положенні про який врегульовано пов'язані з такими правопорушеннями процедури. В ЗВО діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Положення.FR12.pdf>). У проблемних випадках наявна можливість зв'язку з ректором через гарячу лінію (<https://pnu.edu.ua/ректор/>), а також – заповненням електронної форми (<https://cutt.ly/SiuIJZK>). ЕГ під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування виявлено обізнаність щодо можливостей з розв'язання конфліктних ситуацій шляхом звернення до комісії з питань етики та академічної доброчесності. Під час інтерв'ю зі здобувачами та НПП про випадки конфліктних ситуацій повідомлено не було. Загалом у ЗВО, як було зазначено представниками студентського самоврядування на зустрічі з ЕГ, корупційні кейси мали місце на інших факультетах та мали наслідком звільнення відповідних працівників. Водночас, наявна низка підрозділів, функції яких певною мірою не розмежовані та перегинаються (комісія з питань етики та академічної доброчесності, відділ з питань запобігання та виявлення корупції, комісія з розгляду випадків булінгу та насильства). Крім цього, на сайті (<https://vpppr.pnu.edu.ua/2019/10/21/порядок-реагування-на-випадки-конфлі/>) процедура вирішення починається зі звернення до керівника ЗВО, який має створити певну комісію для вирішення, тоді як в документах певні комісії вже створено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Прагнення до постійного вдосконалення матеріально-технічної бази закладу, за рахунок, зокрема, грантової діяльності; Потужна підтримка здобувачів бібліотекою. Широка консультативна та інформаційна підтримка, наявність «Путівника аспіранта». Забезпечення можливості доступу осіб з особливими потребами, в тому числі з прийняттям порядку їх супроводу. Допомога з боку відділу з питань захисту навчально-наукових результатів, що допомагає забезпечити захист інтелектуальної власності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Низький рівень обізнаності здобувачів щодо можливостей соціальної та матеріальної підтримки з боку ЗВО та профспілки. Наявність масиву документів з розгляду конфліктних ситуацій, що ускладнює розуміння учасниками освітнього процесу механізмів їх врегулювання. Рекомендуємо: посилити інформування здобувачів щодо можливостей соціальної та матеріальної підтримки з боку ЗВО та профспілки, наприклад, шляхом розсилки на e-mail або створення telegram-каналу; продовжити роботу з розширення інформування здобувачів щодо участі в конкурсах, проектах, можливостей отримання грантів, можливості академічної мобільності, розглянути можливість факультетської розсилки на e-mail або в соціальних мережах для аспірантів та наукових керівників щодо можливостей такої мобільності; розглянути питання систематизації процедур врегулювання конфліктних ситуацій шляхом розмежування повноважень між відповідними підрозділами або чіткої класифікації конфліктних ситуацій для розподілу між структурами ЗВО; посилити обізнаність здобувачів щодо вирішення конфліктних ситуацій, можливо, шляхом розміщення повної інформації щодо таких процедур у «Путівнику аспіранта».

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП в цілому відповідає Критерію, з недоліками, що мають несуттєвий характер та можуть бути усунені в короткі терміни. ЕГ високо оцінює зусилля ЗВО зі вдосконалення власної інфраструктури та їх результати, а також підтримку здобувачів бібліотекою, відділом аспірантури та докторантури, науковими керівниками та іншими відповідальними за це особами, а також створення системи вирішення конфліктних ситуацій. Розроблено є нормативно-правова база та створені умови для доступу осіб з неповносправністю до навчання на програмі. Водночас, здобувачі не завжди обізнані та користуються тими можливостями підтримки, що надає ЗВО, що, на думку ЕГ, демонструє проблеми з інформуванням здобувачів та наданням їм певних видів підтримки. Також дещо ускладнено є процедура вирішення конфліктних ситуацій та розподіл функцій між підрозділами, що відповідають за такі процеси.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Такі процедури є визначеними, зокрема, в Положенні про освітні програми (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/OP-nove.pdf>), в наказі ректора № 496 від 17.09.2020 р. «Про здійснення процедур і заходів системи внутрішнього забезпечення якості» (<https://vppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2020/09/Наказ-496-від-17.09.2020.pdf>) та Положенні про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/04/32-07_Положення-про-моніторинг-і-оцінювання-процесів-ЗЯО.pdf). Відповідно до Положення про освітні програми, перегляд програм відбувається «щонайменше раз на три роки», проте на сайті ЗВО вміщені програми 2016 та 2020 р. (<https://nmv.pnu.edu.ua/доктор-філософії/032-історія-та-археологія/>). ОК переглядаються щорічно, як було зазначено під час інтерв'ю з НПП. Під час зустрічі з гарантом було виявлено, що такий перегляд відбувався у попередні роки та планується надалі – з акцентом на перегляді курсів за вибором та програми практики, в тому числі з урахуванням позицій стейкхолдерів. Під час інтерв'ю з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами було виявлено, що перегляд ОНП також відбувався з метою досягнення відповідності чинному законодавству; загалом зміни затверджуються вченою радою університету та ініціюються відповідною робочою групою. Під час зустрічі з НПП було виявлено, що перегляд планується наприкінці 2020\2021 н. р. з урахуванням даної експертизи та досвіду першого випуску.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як

партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Було виявлено, що ЗВО вживає заходів з залучення здобувачів до вдосконалення ОНП – втім, їх активність не є високою в цьому питанні. Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти ними було зазначено, що вони не відчують потреби до внесення певних змін. Також впродовж зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами було виявлено, що наявні як опитування щодо функціонування ЗВО у втіленні ОНП загалом ((https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/04/32-07_Положення-про-мониторинг-і-оцінювання-процесів-ЗЯО.pdf), результати опитувань – (<https://kvi.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/52/2020/12/Результати-опитувань-стейкхолдерів.pdf>), так і з окремих курсів (в системі дистанційного навчання). Втім, щодо останніх представниками Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності було зазначено низьку участь (близько 20%). Результати загальноуніверситетських опитувань стейкхолдерів також розміщені без зазначення питань (зазначених у відповідному положенні), що, з точки зору ЕГ, дещо ускладнює їх аналіз відповідальними за реалізацію ОНП працівниками. Втім, зауважимо, що рівень вдовolenня НПП, здобувачів та роботодавців освітньо-науковим процесом на програмі, згідно до опитувань, доволі високий. Доступ до відповідних опитувань надається як викладачам, так і керівникам структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію ОНП. Під час зустрічі зі здобувачами освіти останні підтвердили свою участь у низці опитувань, організованих ЗВО з метою виявлення рівня їх вдовolenня роботою закладу щодо реалізації програми. Представники здобувачів мають можливість стати членами Ради з якості (<https://cqa.pnu.edu.ua/рада-з-якості/>); наразі здобувачі конкретно цієї ОНП відсутні у її складі, але наявні представники органів студентського самоврядування (голова Студентського Сенату університету – Котурбаш Наталія Сергіївна та голова ради молодих вчених та аспірантів університету – Малишівський Тарас Володимирович). Здобувачі також мають можливість впливу на зміни у втіленні ОНП наукової складової через роботу Ради молодих вчених (<https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2021/03/Положення-про-діяльність-Ради.pdf>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Було встановлено, що позиція потенційних роботодавців береться до уваги при вдосконаленні ОНП. Рецензії представників роботодавців наявні на сайті ЗВО (<https://kvi.pnu.edu.ua/рецензії-стейкхолдерів-на-освітню-пр/>). На запит ЕГ в систему Національного Агентства завантажено витяги з протоколів засідань кафедр, де брали участь представники роботодавців та вносили пропозиції щодо вдосконалення даної ОНП (файл «Витяги з протоколів»). Наявна практика опитування роботодавців щодо освітньо-наукового процесу на програмі (<https://kvi.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/52/2020/12/Результати-опитувань-стейкхолдерів.pdf>), проте наразі в ньому бере участь невисока кількість роботодавців (3). Під час зустрічей з керівництвом ЗВО та НПП було також зазначено, що ПНУ є роботодавцем сам по собі, адже програма в тому числі має завдання підготовки кадрів для потреб закладу. Під час зустрічі з представниками роботодавців ними було підтверджено залученість до вдосконалення ОНП як вищезазначеними формами комунікації, так і іншими (зокрема через працюючих у відповідних установах здобувачів цієї ОНП), а також практику укладання угод про співпрацю. Додатково цими стейкхолдерами було висловлено рекомендації щодо розширення мовної підготовки, в тому числі у володінні англійською мовою (розглянути, зокрема, можливість викладання окремих дисциплін англійською мовою).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускники даної ОНП на час проведення акредитації відсутні. Проте під час інтерв'ю з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами було встановлено, що така практика планується з використанням клубів випускників, діючих на факультеті. Відомостями СО зазначається, що комплекс заходів з такою метою наразі розробляється.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ЗВО наявний достатній інструментарій для реагування на недоліки та рекомендації стейкхолдерів, що було продемонстровано під час перегляду ОНП в серпні 2020 р. (лінія зв'язку для відгуків <https://nmv.pnu.edu.ua/проект-032-історія-та-археологія/>), проведення численних та багатовекторних опитувань, зазначених вище. Під час інтерв'ю з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами ЕГ було повідомлено, що аналіз результатів таких опитувань покладається на гарантів та робочу групу в першу чергу. Як було повідомлено під час інтерв'ю з гарантом, були впроваджені зміни, в тому числі в блоці вибіркового дисциплін та програм практики (що, в тому числі, було рекомендовано і стейкхолдерами у рецензіях). Додатковим інструментом моніторингу викладання на ОНП слугує, як було зазначено під час зустрічі НПП, «опитування 360⁰» (викладач очима колег). Таким чином, заклад має всі можливості забезпечення вчасної реакції на недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП проходить первинну акредитацію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час зустрічей з керівництвом, студентським самоврядуванням та НПП, а також відкритої зустрічі було виявлено позитивне спрямування вектору вдосконалення якості ОНП. Представники академічної спільноти закладу висловлювали почуття відповідальності та готовність до участі у вдосконаленні ОНП. Під час фінального брифінгу представниками університету було зауважено готовність до втілення рекомендацій ЕГ у конкретних заходах. Водночас здобувачами було зазначено вдовolenість їх поточним рівнем ОНП та перспективність змін передовсім у частині вибіркових компонентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Велика кількість заходів з підтримки якості, широкий спектр питань, що аналізуються внутрішньою системою забезпечення якості; Висока культура якості в цілому, готовність менеджменту ЗВО та ОНП до вдосконалення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Порушення термінів перегляду ОНП, встановлених внутрішніми документами ЗВО. Слабка активність здобувачів освіти в процесах удосконалення програми. Рекомендуємо: посилити залучення здобувачів до вдосконалення ОНП, інформування їх щодо важливості позитивних змін, можливо, шляхом проведення певних заходів (особливо – на початку навчання); переглядати ОНП у встановлені нормативними документами ЗВО терміни; розширити коло потенційних роботодавців, що залучаються до вдосконалення ОНП, в тому числі з урахуванням досвіду працевлаштування перших випусків програми в наступні роки; розглянути можливість до вдосконалення форм комунікації зі стейкхолдерами (введення електронної форми відгуків на ОНП).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП в цілому відповідає Критерію, з недоліками, що мають несуттєвий характер та можуть бути усунені в короткі терміни. ЗВО має систему запровадження, оцінювання та перегляду програм, водночас не надто чітко дотримується власних процедур у частині хронологічних проміжків. Всі групи стейкхолдерів залучаються до обговорення та вдосконалення ОНП, проте участь здобувачів є не завжди високою (в тому числі через певну пасивність власне аспірантів). Коло роботодавців, які беруть участь у покращенні якості ОНП, може бути розширене, що мало б, на думку ЕГ, позитивний вплив на функціонування програми. Також ЕГ відмічає високий рівень культури якості працівників ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються в Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2021/04/Положення_PHD_PNU_KМУ.pdf), Статуті університету (<https://pnu.edu.ua/wp->

content/uploads/2019/02/statut.pdf), Положенні про організацію освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2021/04/Положення_PHD_РНУ_КМУ.pdf), Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника” права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/vilnij-vubir.pdf>), Положенні про порядок зарахування результатів неформальної освіти (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf), Положенні про академічну мобільність (<https://vppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2018/06/про-академічну-мобільність.pdf>), а також Положенні про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/pidvuschennia_rvalifikacii.pdf) та Положенні про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/Положення.pdf>). Вказані документи наявні у відкритому доступі на сайті ЗВО, що забезпечує вільний доступ до них учасників освітнього процесу. Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти, студентським самоврядуванням, НПП, керівництвом ЗВО, а також адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами про випадки порушення правил та процедур на ОНП повідомлено не було.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Згідно до відомостей СО, такою сторінкою є <https://nmv.pnu.edu.ua/доктор-філософії/032-історія-та-археологія/>. На сторінці «Проект» (<https://nmv.pnu.edu.ua/проект-032-історія-та-археологія/>) на час даної експертизи розміщений проект 2020 р. (з проханням подавати пропозиції до 21 серпня 2020 р. та e-mail для їх отримання відповідно), що засвідчує дотримання термінів при попередньому перегляді. Нового проекту наразі не розміщено. Втім, ЕГ констатує, що наявна в ЗВО практика перегляду ОНП в серпні (перед початком нового навчального року) на час проведення акредитаційної експертизи залишає в ЗВО час на розміщення такого проекту.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП та навчальні плани розміщено на сторінці навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/доктор-філософії/032-історія-та-археологія/>), а також кафедри всесвітньої історії (<https://kvi.pnu.edu.ua/акредитація-та-аспірантура/акредитація-та-аспірантура-2/>). Загальна інформація щодо практики наявна в Положенні про введення в дію програми педагогічної практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії (https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2020/09/253_01.06.2020.pdf), а також у відповідному силабусі (<https://kvi.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/52/2021/05/Силабус-Практика.pdf>). Відомості щодо обов'язкових дисциплін наявні на сторінках відділу аспірантури і докторантури (<https://vad.pnu.edu.ua/силабуси-навчальних-дисциплін/>, <https://vad.pnu.edu.ua/робочі-програми-навчальних-дисциплін/>). Інформація щодо як основних, так і вибіркового дисциплін наявна на сайті кафедри всесвітньої історії (<https://kvi.pnu.edu.ua/силабуси-навчальних-дисциплін-треті/>); її обсяг є достатнім для інформування зацікавлених сторін та (у випадку з вибілковими ОК) здійснення свідомого вибору навчальних дисциплін у відповідності з науковими зацікавленнями аспіранта.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Широке розміщення на сайті ЗВО як нормативних документів, що регулюють функціонування програми, так і докладної інформації щодо її компонентів. Висока доступність web-сторінок з інформацією щодо ОНП та її компонентів для пошуку в мережі інтернет (1 та 3 результати при пошуку, зокрема за допомогою Google на запит “прикарпатський доктор філософії історія”, дають посилання на відповідні сайти). Практика створення окремої сторінки з проектом програми та контактами з метою врахування пропозицій стейкхолдерів. Наявність гарячої лінії з ректором в тому числі з метою виявлення випадків порушення прав учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендуємо не пізніше, ніж за місяць, оприлюднити на сайті ЗВО проект ОНП для внесення пропозицій всіх стейкхолдерів при наступному перегляді програми, який планується ініціювати робочою групою. Розглянути можливість застосування електронної форми для відгуків, що може полегшити отримання, надання та структуру фідбеку.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП повністю відповідає критерію та має позитивні практики, що забезпечують її втілення на високому рівні. Так, розміщено нормативну базу функціонування програми, яка покриває всі її аспекти, що є позитивним, оскільки надає змогу всім сторонам повністю розуміти свої права та обов'язки. Сама програма, її компоненти є у відкритому доступі для всіх зацікавлених сторін; їх обсяг є більш ніж достатнім для ознайомлення зацікавлених сторін. Силабуси ОК складено за єдиним зразком, що дає змогу скласти повноцінну картину курсу. Під час останнього перегляду було дотримано публічності обговорення ОНП. Всі сторінки сайту є легко доступними в мережі інтернет, в тому числі з застосуванням пошукових мереж, що є позитивною практикою, так як полегшує комунікацію між ЗВО та стейкхолдерами. Вказана рекомендація слугує для покращення подальшого перегляду ОНП і не є констатацією недоліку.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Аналіз змісту освітньо-наукової програми переконує, що вона відповідає науковим інтересам аспірантів, а її реалізація забезпечує формування у них компетентностей, необхідних для науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти в галузі історії та археології. Своїм змістом та обсягом виділених на їх вивчення кредитів, освітні курси, зафіксовані в навчальному плані, здатні сформувати загально-методичні, суспільно-політичні, інформаційно-аналітичні, дослідницькі та інші спеціально-історичні компетентності у здобувачів вищої освіти («Організація наукової діяльності», «Філософія і методологія науки», «Становлення української нації і націоналізму», «Україна і українці в геополітичних концепціях ХХ – ХХІ ст.», «Сакральна історія України», «Етноархеологія карпатського регіону», «Міграційні процеси і міжнародні відносини в Європі в Х – XV ст.», «Управління науково-дослідними проектами»). Підготовці до викладацької роботи сприяв навчальна дисципліна «Інноваційні технології у вищій освіті» та асистентська практика, на яку виділено три кредити. Дисципліни вільного вибору відповідають тематиці дисертаційних досліджень аспірантів. До прикладу, чотири аспіранти (Д. Кавацук, Т. Водославський, Г. Паска, Є. Лизень), які спеціалізуються на вивченні суспільно-політичних процесів у Галичині наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст., мають можливість вибрати курси «Етнополітичні та етноконфесійні процеси в Австро-Угорщині (1867 – 1918 рр.)», «Суспільно-політичні процеси в Галичині у воєнно-революційну добу (1914 – 1923 рр.: джерела та історіографія»); сім аспірантів (В. Іванчук, М. Вуянко, Л. Зубик, М. Тугай, А. Ленів, А. Чолоцький, С. Досінчук), які досліджують етнокультурні процеси Карпатського регіону, вибрали курси «Культурна антропологія», «Побут галицької інтелігенції (ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.)». Багатьох аспірантів зацікавив вибірковий курс «Джерельна база історичних наукових досліджень».

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Експертна група після вивчення відомостей самооцінювання, сайту кафедри всесвітньої історії (<https://cutt.ly/in79XFd>) та результатів інтерв'ювання здобувачів пересвідчилась у відповідності наукової діяльності аспірантів напряміві досліджень наукових керівників. Ця відповідність забезпечується завдяки існуванню кількох напрямів історичних досліджень, перш за все, етнографія, археологія та історія Карпат (теми 11 аспірантів визначаються цим напрямом), історія середніх віків (теми 4 аспірантів визначаються цим напрямом), історія національно-визвольного руху (теми 12 аспірантів визначаються цим напрямом). Провідні вчені університету, які представляють означені напрями, є науковими керівниками - проф. Кугутяк М.В. - директор Навчально-наукового Інституту історії, етнології і археології Карпат; проф. Райківський І.Я. - завідувач кафедри історії України і методики викладання історії, проф. Жерноклеєв О.С. - завідувач кафедри всесвітньої історії; проф. Комар В.Л. - завідувач кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних історичних дисциплін; проф. Волощук М.М. - гарант ОНП, керівник Центру медієвістичних студій, доц. Томенчук Б.П. - завідувач кафедри етнології та археології та ін.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Університет організаційно та матеріально забезпечує в межах ОНП можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Університетом започатковано видання: «Студентські історичні зошити», часопис «Галичина» (фахове наукове видання включене до категорії «Б»). Аспіранти залучаються до видавничої діяльності НПП факультету, видано фундаментальні, багатотомні видання - «Великий Скит у Карпатах» у 3-х т. (2013–2017), «Гошівська обитель на Ясній Горі в Карпатах» у 2-х т. (2018–2021), «Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія : До 100-річчя утворення Західно-Української Народної Республіки» у 3-х т. (2018–2020) і готується до друку 4-й завершальний том. Серед традиційних способів апробації результатів досліджень здобувачів є їх оприлюднення на наукових семінарах кафедр, щорічних Тижнях науки ВНЗ, тематичних конференціях тощо. Під час інтерв'ю здобувачі підтвердили відомості СО відносно того, що університет в межах ОНП створює умови для проведення наукових досліджень аспірантів і забезпечує можливість апробації їх результатів. Зокрема, аспірантам надано доступ до інформаційних баз даних (безкоштовний доступ до Scopus, Web of Science), а також до матеріалів музейних та архівних експозицій області та регіону. Позитивним прикладом підтримки стала публікація аспірантами О. Кардашем, І. Федоришиним результатів своїх наукових досліджень у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Університет в цілому та факультет історії, політології і міжнародних відносин, на якому здійснюється освітня діяльність за даною ОНП, мають тривалі, налагоджені контакти із багатьма зарубіжними вишами, зокрема - Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Університет Адама Міцкевича в Познані, Університет Миколи Коперника в Торуні та ін. Діють Стратегія інтернаціоналізації (<https://cutt.ly/On79VCH>) та Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>), згідно якого формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітні ступені молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та доктора філософії, є: навчання за програмами академічної мобільності; мовне стажування; наукове стажування. Університет є учасником програми академічної мобільності Erasmus+, зокрема до 2022 р. діє проект «Кафедра Жана Моне студії Європейського Союзу. Історичні виміри європейських студій» (<https://ic.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b5%d0%ba%d1%82%d0%b8-erasmus%d0%ba1/>). Учасниками вказаного проекту стали викладачі, наукові керівники проф. М. Волощук, проф. В. Комар, доц. П. Костючок, які залучають також здобувачів вищої освіти. Гарант ОНП проф. Волощук М.М. від 2011 р. є постійним співорганізатором Міжнародної наукової конференції серії Colloquia Russica (Краків (2010, 2015, 2019), Івано-Франківськ (2011), Варшава (2012), Перемишль (2012, 2018), Могільно (2013), Спільське Подград'є (2014), Пльзень (2016), Львів, Івано-Франківськ (2017)), які відбулися за участі аспірантів А. Стасюка, І. Тимар, О. Кардаша. Аспіранти А. Ленів та В. Іванчук упродовж 2017–2019 рр. брали участь у проекті Інституту етнології та культурної антропології Варшавського університету.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

В ЗВО визначено Перелік пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і розробок ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/en79MoY>), який продовжено на наступний п'ятирічний термін (за даними зустрічі з керівництвом ЗВО). В Переліку представлені напрями дотичні до даної ОНП - «Українці Карпат: етнокультурна спадщина в процесі становлення національної ідентичності» - керівник Кугутяк М.В., д.і.н., проф.; «Етнополітичні трансформації в Україні» - керівник Марчук В.В., д.і.н., проф. Наукові керівники здобувачів провадять активні наукові дослідження в рамках кафедральних тем, виконавцями яких виступають і здобувачі вищої освіти, наприклад кафедра історії України і методики викладання історії працює над темою «Історія Галичини нового і новітнього часу, історичне краєзнавство, музеєзнавство» (номер державної реєстрації – 0115U001560), кафедра всесвітньої історії над темою «Центрально-Східна Європа: етнополітичні процеси, соціальні трансформації, міжнародні відносини» (державний реєстраційний номер: 0112U003030). З 2015 р. при кафедрі всесвітньої історії на громадських засадах діє Центр медієвістичних студій (проф. М.Волощук), що здійснює вивчення історії Галича та Галицької землі (до кінця XVIII ст.), міграційних процесів доби Середньовіччя та історичної термінології. Кафедра етнології і археології, працюючи над дослідженням історико-культурних та етносоціальних процесів на Прикарпатті, вивчає духовне життя Карпатського регіону (в межах сучасної Івано-Франківської області). Наукові керівники здобувачів регулярно публікуються у періодичних виданнях, які входять до Переліку фахових видань України та міжнародних наукометричних баз (інформацію представлено в Таблиці 2 Відомостей про самооцінювання). Видається науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис «Галичина», який згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. входить до переліку наукових фахових видань України (історичні спеціальності – 032, категорія «Б»). Головний редактор, гарант ОНП - проф. Волощук М.М. (<http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/istgal>).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В Прикарпатському національному університеті питання дотримання академічної доброчесності регулюються низкою нормативних актів як загального змісту: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf - 8.3 8.3) , Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/On792sS>), Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/12/polozenna-pro-aydut.pdf>), Порядком організації та проведення оцінювання успішності в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Jn793Uy>), так і спеціально орієнтованих на означені питання: Кодекс честі ДВНЗ (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>), Положенням про запобігання академічному плагіату (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%Vo%D0%BA%D0%Vo%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf), Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.FR12.pdf> . У ПНУ перевірці підлягають дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії і доктора наук, а також монографії, підручники, статті й тези доповідей викладачів та здобувачів третього рівня. В університеті працює Школа академічної доброчесності, якою опікуються Комісія з питань етики та академічної доброчесності разом із Студентським Сенатом (<https://kvi.pnu.edu.ua/>). Під час зустрічей з академічним персоналом, експерти впевнились у формуванні якісної академічної культури доброчесності – викладачі під час своїх курсів обговорюють питання академічної доброчесності. Здобувачі, спілкуючись з експертною групою, теж підтвердили своє розуміння академічної доброчесності. За період реалізації ОНП не виявлено жодного факту порушень академічної доброчесності ні серед аспірантів, ні серед науково-педагогічних працівників, котрі здійснюють наукове керівництво аспірантами.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Серед позитивних практик слід відмітити спроможність університету забезпечити в межах ОНП для здобувачів можливість реалізації наукових інтересів та апробацію результатів наукових досліджень. Експертна група засвідчує можливість ЗВО сформувавши відповідні разові спеціалізовані вчені ради для атестації здобувачів, які проходять підготовку за ОНП 032 Історія та археологія. Серед позитивних практик слід відмітити спроможність університету організаційно та матеріально забезпечити в межах ОНП для здобувачів апробацію результатів наукових досліджень у вітчизняних та зарубіжних виданнях, зокрема завдяки випуску фахового наукового видання, включеного до категорії «Б».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Рекомендується посилити увагу до систематичних пошуків можливостей для долучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю. Рекомендується залучення здобувачів до спільної з науковими керівниками участі в дослідницьких проєктах та грантових програмах.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зміст ОНП враховує і відповідає науковим інтересам аспірантів, які узгоджуються з науковими доробками керівників. ОНП має логічну структуру й надає можливість готувати здобувачів вищої освіти до фахової, дослідницької, освітньої діяльності. ЗВО надає різносторонню підтримку аспірантам, а наукові керівники залучають до міжнародної наукової спільноти. Про спроможність університету організувати захисти дисертаційних досліджень свідчить наявність наказу про створення першої такої ради на ОНП. Серед учасників освітнього процесу діють норми академічної доброчесності. ОНП загалом відповідає визначеному критерію, а зазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають успішній реалізації ОНП.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група констатує ефективну співпрацю з керівництвом ЗВО та гарантом ОНП, відзначає високу ступінь зацікавленості НПП факультету історії, політології і міжнародних відносин в успішному проведенні акредитаційної експертизи, в створенні атмосфери взаємоповаги, що сприяло фаховій та професійній роботі.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Матеріально-технічна база ОНП.pdf</i>	optHoJaGouebHa6GHD3HDPo+hty9wTBN705xHaeryfA=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших

актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Докашенко Галина Петрівна

Члени експертної групи

Карліна Оксана Миколаївна

Ткаченко Вадим Олексійович